

Pilotprosjektet i Oppland

Andvord

Bergseng seter

Haukdalen

Prosjektet koordinerer verdiskapingsarbeidet på kulturminneområdet i Nasjonalparkriket i Nord-Gudbrandsdalen og i Valdres Natur- og Kulturpark, og ledes av Oppland fylkeskommune.

Målsettingen i prosjektet er å:

- samordne faglig og økonomisk støtte til regionenes satsinger
- sikre regionale ressurser til satsingen i fylkets årlige regionale handlingsprogram
- oppnå god uttelling på medfinansiering fra eksterne finansieringskilder
- sørge for faglig og økonomisk støtte til oppbygging av lokal kompetanse
- etablere et eller flere forskningsprosjekt knyttet til satsingen
- lede en koordinert gjennomføring av erfaringsformidling og nettverksbygging
- etablere arenaer for samordning innenfor verdiskaping og lokalsamfunnsutvikling

Nasjonalparkriket i Nord-Gudbrandsdalen

Nasjonalparkriket er en regional satsing for å utløse verdiskapingspotensialet i nasjonalparkene. Bakgrunnen for satsinga er en samarbeidsavtale mellom regionrådet, reiselivslagene, fjellstyrene, Skjåk allmenning, Oppland fylkeskommune og Statskog Sør-Norge. Med utgangspunkt i fem nasjonalparker, flere nasjonalt verdifulle kulturlandskap, flest freda bygninger i landet og levende tradisjoner knytta til mat, handverk, folkemusikk og reinfangstkultur er visjonen å utvikle Nord-Gudbrandsdalen til nasjonalparkregion nr. 1 i Nord-Europa.

Verdiskaping er ett av i alt seks satsingsområder i Nasjonalparkriket. Nasjonalparkruta, handverksutvikling og gardsturisme er sentrale satsinger. Nasjonalparkruta legger til rette for opplevelser med utgangspunkt i kulturarven. Eksempler er tiltak i seterområder, istandsetting av bygninger og bruer, skilting og informasjon, gamle veger som Kollaveien og Varderekkja over Sognefjellet, restaurering og tilrettelegging av gruveminner og kultursti i det nasjonalt verdifulle kulturlandskapet i Nordherad i Vågå.

Nord-Gudbrandsdalen har landets største konsentrasjon av freda bygninger og mange verneverdige enkeltbygninger og gardsanlegg. Det arbeides derfor med å ta i bruk deler av denne bygningsmassen til gardsturisme. Et eksempel er Vågå Gardshotell AS som har sju gardar i Vågå og Sel som aksjonærer. Vågå Gardshotell AS tilbyr overnatting med opplevelser i en ramme av autentisk norsk natur- og kulturarv.

Sammen med Møre og Romsdal og Trøndelagsfylkene er det satt i gang utdanning av handverkere - næminger. Tiltaket innebærer at handverkere i regionen får en treårig spesialistutdanning innenfor antikvarisk bygningsvern. Næmingene skal i neste omgang kunne være lærere for andre og sikre det framtidige behovet for handverkere.

Valdres Natur- og Kulturpark

Våren 2007 ble de seks valdreskommunene Vang, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal og Etnedal etablert som Norges første natur- og kulturpark. Med dette ble Valdres en bygdeutviklingsregion, som gjennom langsiktig merkevarebygging knyttet til natur- og kulturverdier skal gi økt verdiskaping og livskraft i lokalsamfunnene.

Sentralt i satsinga er landbruket i Valdres som forvalter både levende kultur, kulturminner og ikke minst gode råvarer. Dette gir grunnlag for utvikling av gode mat- og reiselivsprodukt. For å synliggjøre og markedsføre produkt fra Valdres er det utviklet et eget merkevareprogram og en egen valdreslogo som skal brukes etter kriterier utarbeidet av produsentene selv. Utgangspunktet for merkevaren Valdres er natur, kultur, tradisjon, miljø og etikk.

En målsetting med verdiskapingsprosjektet er å styrke kulturarvdimensjonen i den regionale satsingen. Foruten mange kulturminner fra steinalder og jernalder har Valdres seks av landets stavkirker - av i alt 28. En viktig satsing er samordning av informasjon og tilrettelegging av stavkirkene som reiselivsmål.

Valdreslandskapet byr på rikt biologisk mangfold med stort antall kulturminner. I dette landskapet lever tradisjonen med historier, folkemusikk og sang. Valdres er en av de få regionene i Norge der haugafolket (huldrefolket) fremdeles lever! Dette er fordi fortellingene om haugafolket er knyttet til stølsdrift, og fordi Valdres er det eneste området i Nord-Europa der en fortsatt finner et utstrakt, levende og aktivt stølsbruk. Valdres har derfor et ansvar for å ta vare på denne driftsformen som bærer i seg en rekke verdier knyttet til kulturarven. I tillegg til produksjonsverdien i landbruket har stølsmiljøene i Valdres et stort potensial innenfor stølsturisme, satsing på mat og opplevelsesnæring. Mye av verdiskapingsarbeidet er rettet mot denne virksomheten.

For å sikre at kulturvernarbeidet får tilstrekkelig oppmerksomhet og oppfølging i regionen, er det ansatt en kulturvernkonsulent knyttet til merkevareprogrammet. Konsulenten skal bistå kommunene i kulturvern faglige saker og ellers bidra til gjennomføring av en rekke satsinger med basis i kulturarven.

Kontaktpersoner:

Petter Kittelsen – Prosjektmedarbeider Nasjonalparkriket
tlf 95749152
petter.kittelsen@regionkontoret.no

Katharina Sparstad – Kulturvernkonsulent Valdres Natur-og Kulturpark
tlf 61359432 / 99009584
katharina.sparstad@valdres.com

Juving